

HAYATIN ÖTE YAKASI

FERİDUN ANDAÇ

Şairin ömrüne övgü

Ah! O deli zaman denizleri, uslanmaz içle- nişin çağrısız gelen konuğu. Şimdi bir döne- meçtesin sen de! Durup bakıyorsun hayata. Orada, az ötede duran şaire dönük yüzün. Evrenin sesini dinleyen gözle tinin sanrısını bir deyileniş çağrısıyla bir bir yeryüzüne sa- vuran, bize sözcüklerinin tınısıyla, yeni bir dil, yeni bir bakış getiren şairin ömrünün ta- nığı gibi duruyorsun orada.

Çağ kötü, çağ elemli. Bin bir yüzünü gös- terdi bize doğa. Bin bir gizi çözüldü aylamı- zın. Gene de sözler yetmedi bunları anlatma- ya, dile getirmeye.

Sen de tıpkı benim gibi, her acı sağnağında, her sevinç gövertilerinde o sonsuzluğun dili- ni anlamak, hayata daha varsıl bakabilmek için yüzünü şairin sözlerine dönüyorsun, emi- nim bundan.

Onun, iki yüzyılı buluşturan ömrünün ta- nığı oluyorsun birden. İki çakmak çakmak bakışın, erimindeki sözlerin yolcusu olup da düşün ve sevincin, aşkın ve tutkunun, tinin ve tenin, yerin ve tarihin, bilincin ve bilgi- nin anlamını kavramaya yönelmemek ne mümkün!

Dokunuyorsun ağaca, bakıyorsun gökyüzü- ne, avuçluyorsun suyu, özlemlerle öpüyorsun sevgili dudaklarından. Ortadoğu kan ağlıyor. Kafkas kızının gözbebeklerinden seçiyorsun acının çılgınlığını... Uzanıyorsun Mağribin serin yeline.. Troyalı kadımlara bakıyorsun, köpük köpük olmuş kadırgalardan Hektor'un sesi, Helena'nın çılgınlığı uzanıyor geceye.. Tan kı- zıllığında tufanın dindiğini. Gılgamış'ın En- kidu'yla buluştuğunu anlıyorsun... Karaca- oğlan, kuş kanadında sözcelemine ışığını su- nuyor şaire.

Sen de tıpkı benim gibi, dönüp şairin ömrü- ne bakıyorsun. Yok, hayır! Bu bakmak değil, onunla çıktığın bu yolculukla yeryüzünün gezgini kesiliyorsun.

Sözlerinin alınlığında ışıyan hayatların so- luğunu dinliyorsun.. Biliyorum, soracaksın- dır şimdi bana; nereden tutuldun bu tufana, kim el verdi sana, onun büyülü dünyasıyla ta- nışmana....

Sözün kapısını aralarken dediydim ya; ya- şadığım deli zaman denizlerinde kulaç atma- yı öğreten bir bilici gibi düştü önüme sözleri. Algına çevirdi beni. Çağrısız gelen konuğun iki adımı öğretti. Ölmek ve yaşamak zamanı- nı sırrını üfledi kulağıma:

“Bedevi bir sabır gibiyimdir/ Ey teselli- siz gece” dedim, onun diliyle konuştum, onun sesiyle çağurdım öteki'ni.. İçimin aylasına dü- şürdüğü ışığın dervişi kesildim. Dedi ki bana, bize yani:

“Koştum geldim ta sınırına değin.
Burdan ötesi suskunluk, zaman

*Ve gözlerin. Delilik denizlerim benim.
Yitişimin inatçı gömütleri.
("Koştum Geldim")*

Baktım çakır gözlerine.. İpeksi saçlarına. Dokundum ellerine, yeryüzünü kucaklar gibi kucakladım şairi.

Ömrüne baktım gözlerinde. İki yüzyılın bu- luşmasını gördüm. Orhan Veli'yi, Oktay Ri- fat'ı tanıdım orada.. Aşklarını, tutkularını, yeryüzünü dinleyen hallerini hissettim... Ef- latun'u gördüm orda, Attar'ı, Mevlânâ'yı... Yunus Emre ve Karacaoğlan'la dostluğuna şaşarak baktım.. Dante'nin acısını, Cervan- tes'in gülüşünü sunan sözlerini anımsadım.

Anımsadım gene; o dizelerini.. Ağustos sı- cağında bir kurtuluş gününün şenliği vardı so- kaklarda. Çocukların sevinci bayrak bayraklı. Şair, demişti ki bize:

“Yirminci yüzyılı yaşadım Ertelenmiş bir
yüzyıldı bu

Şairi düşündüm,
şairi sevdim. Uğrun
uğrun yol aldım
onunla.

Sözleriyle uzadı
ömrü, aydınlığıyla
soluk verdi her
birimize.

Saklı gök, yitik
deniz, uğunuşu
geçmiş
sayıklamalar
mevsimi... Gecenin
ayazı, sabahın çiyli
buğusu var şimdi
yeryüzünde.

Karacaoğlan gibi
sevmek, Anday
gibi yazmak
yeryüzünü ısıltıya
kesen bir dil şenliği
yaşatmaktır elbette.

*Yıkık bir sur yazgımızın uydusu
Bekletir ömrü yürüyen ayla birlikte
Bırakmaz günün adını koyalım.”*

Şairin ömrüne övgüyü şimdi hangi sözle
taçlandıralım... Hangi söz karşılayabilir ki bu- nu!

Yeryüzüne, insanlığa armağan ettiği ve bi- ze Türkçenin ne yaman bir dil olduğunu an-lattığı Tanıdık Dünya'nın daha ötesinde na- sıl bir söz çadırı kurabiliriz. O ki; dilin geçti- ği bütün ırmaklardan geçmiş, sözün evrildiği bütün yolları katetmiş biri olarak duruyordu karşımızda. Konuşan dil, yeryüzüne ağan ba- kış, göğe süzülen bilincin yansılarını getirdi bize şair.. Nesnelerin dili oldu, duyuların ren- gi, belleğin izi.. İnanmadı iğretliklere, kanma- dı; inandı bilgiye, bilince, usun zaferine. Kör- leşmenin egemenliğine, gene de 'sakinmalı ondan', dedi.

★★★
Döndüm ışığa ve acıya yüzümü. Tine ve

OKUMA
ÖNERİLERİ

*Melih Cevdet Anday: Göçebe
Denizin Üstünde, Yağmurun
Altında (Şiir), Bir Sis Çanı
Gecenin İçinde (Seçme Şiirler),
Yiten Söz, İmge Ormanları,
Felsefesiz Yaşamak (Deneme,
Adam Yay.); Tanıdık Dünya
(Şiir), Raziye (Roman,
T. İş Bankası Kül. Yay.)
William Butler Yeats: Kelt
Şafağı, Çev.: Ali Karabayram,
2000, Dost Yay.*

*Alberto Manguel: Borges'in
Evinde, Çev.: Cem Akaş, Fot.:
Sara Facio, 2002, Yapı Kredi
Yay.*

*Octavio Paz: Çift Alev: Aşk ve
Erotizm, Çev.: Tomris Uyar,
2002, Okuyan Yay.*

BELLEK KUTUSU

*“Geleceğimizi bilmemektir bizi
zamanın içine sokan. Yoksa bir
gün dizlerine dokunur
dokunmaz onun
soyunuverceğini bilip de
beklemek, bir ölümlünün
sabrını aşar.”
Melih Cevdet Anday*

gölgeye ağan yitişin gözlerine baktım. ‘Öle- yazmak hiçlenmenin adı yalnızca,’ dedim içimden.

Şairi düşündüm, şairi sevdim. Uğrun uğrun yol aldım onunla.

Sözleriyle uzadı ömrü, aydınlığıyla soluk verdi her birimize.

Saklı gök, yitik deniz, uğunuşu geçmiş sa- yıklamalar mevsimi... Gecenin ayazı, sabahın çiyli buğusu var şimdi yeryüzünde. Karacaoğ- lan gibi sevmek, Anday gibi yazmak yeryü- zünü ısıltıya kesen bir dil şenliği yaşatmaktır elbette.

Şairin ömrü biraz da bunu anlatır bize. Top- lumun vicdanı olabilecek bir duygu/ düşünce harmanı, bilincin ışığıdır yeryüzü onunla.

Tanımsızdır sözü.
Gözün de belleği olabileceğini anlattı bize, Anday. Tıpkı usun dilini, bilincin kesintisizli- ğini yansıttığı gibi...

Şairin ömrüne övgü için bir söz de siz katın yolculuğunuza.

